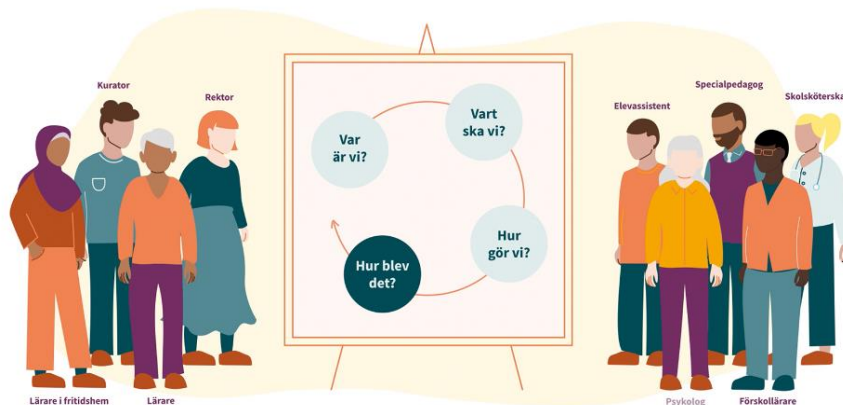

Film 5 Följa upp och utvärdera lärmiljöer, undervisning och stödinsatser

Kvalitetshjulet – hur blev det?

I den fjärde cirkeln i kvalitetshjulet, ”hur blev det?”, följer ni upp och utvärderar hur undervisningen och stödinsatserna har fungerat. Med *uppföljning* avses den ansvariga personalens kontinuerliga arbete med att följa upp åtgärderna. En *utvärdering* av åtgärderna är en mer systematisk analys och helhetsbedömning som den ansvariga personalen gör utifrån hur stödåtgärderna har fungerat och vilket resultat de har lett till. En kollegial dialog mellan lärare, elevhälsan, och övrig skolpersonal kan handla om hur ni följer upp och utvärderar extra anpassningar och särskilt stöd och hur elev och vårdnadshavare görs delaktiga i det arbetet.

Ni kan inspireras av följande frågor i er dialog:

- Hur genomförs uppföljning och utvärdering av stödinsatser på ett systematiskt sätt på er skola?
- Hur ser era rutiner ut på er skolenhet för att följa upp och utvärdera stödinsatser? Hur är de rutinerna ett stöd för er i det arbetet? Är det något ni skulle vilja utveckla/ändra på i de rutinerna?
- Hur involverar ni eleverna och deras vårdnadshavare?
- Hur ser era rutiner ut för att involvera elev och vårdnadshavare i utvärdering av stödinsatser?
- Hur skapar ni forum för samarbete mellan lärare, elevhälsan, fritidshemmets personal och övrig skolpersonal i dessa frågor?

Att pröva och ompröva

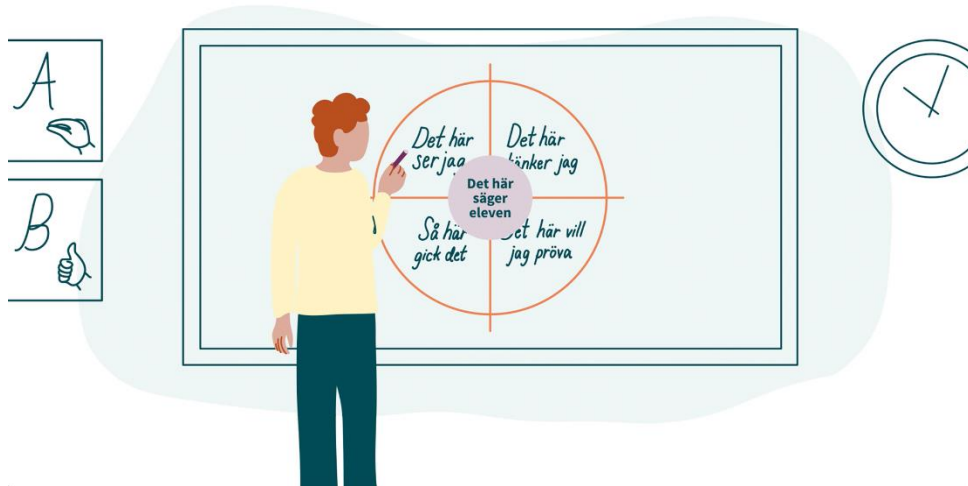

Uppföljning och utvärdering kan ses som en formativ process där undervisning och stödinsatser omprövas utifrån frågan om eleven har fått rätt stöd och om stödet är tillräckligt. På vilket sätt och i vilken omfattning har undervisningen och stödinsatserna bidragit till elevens utveckling i relation till de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas? Den kollegiala dialogen kan vara en del i undervisningsprocessen där ni tillsammans synliggör effekten av undervisningen och stödinsatserna. I er gemensamma analys av stödinsatserna kan ni få syn på mönster både kring det som fungerar och det som behöver förändras och utvecklas.

Ni kan inspireras av följande frågor i er diskussion:

- Hur har stödinsatserna fungerat för den enskilda eleven? Vilken utveckling har skett?
- Vilka metoder och underlag används för att utvärdera effekten av stödinsatserna?
- Vilka förändringar eller justeringar behövs i undervisningen och stödinsatserna?
- Vad är nästa steg? Vad förväntas förändringarna leda till?
- Vad uttrycker elev och vårdnadshavare?

Fyrfältaren – ett analysverktyg

I samband med uppföljning och utvärdering av stödinsatser kan det vara värdefullt att synliggöra och analysera kritiska moment som är utmanande för enskilda elever eller för flera elever i elevgruppen. Kritiska moment kan ha olika karaktär och både direkt och indirekt påverka elevers möjlighet att nå utbildningens mål. Det kan till exempel handla om övergångar mellan lektioner och mellan uppgifter, samarbete i grupp, genomgångar och instruktioner, raster, omklädning och utflykter. Ett systematiskt arbete med kollegial reflektion kring kritiska moment kan bidra till att undervisning och stödinsatser kontinuerligt omprövas och utvecklas. Utifrån observationer i undervisningen kan lärare och elevhälsans personal enskilt och tillsammans reflektera kring ett identifierat kritiskt moment med stöd av verktyget fyrfältaren.

- Det här ser jag – Vad får jag syn på i observationen som kan ha särskild betydelse för att förstå de pedagogiska möjligheter och utmaningar som kan finnas i ett visst moment?
- Det här tänker jag – Vad tänker jag om det jag fått syn på? Vad är det som gör momentet kritiskt? Vilka konkreta förändringar i undervisningen och stödinsatserna skulle kunna genomföras?
- Det här vill jag pröva - Vilken konkret förändring i undervisningen och stödinsatserna vill jag pröva?
- Så här gick det – Vad hände? Vad ledde förändringen till?
- Det här säger eleven/eleverna – Vad uttrycker eleven/eleverna om aktuellt moment? Hur tar jag tillvara deras åsikter?

Ni kan inspireras av följande frågor i er dialog:

- Vilka kritiska moment ser ni?
- Vad beskriver eleverna som kritiska moment?
- Vad beskriver vårdnadshavare som kritiska moment?
- Hur kan verktyget fyrfältaren användas hos er?
- Hur kan ni dra lärdom av kritiska moment i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet?

Huset – Att bygga en flexibel organisation

På varje skola finns unika sammanhang och lärmiljöer som skapar både möjligheter och utmaningar för elever och personal. Rektor behöver, i dialog med personalen, sträva efter att forma en hållbar och flexibel organisation som ger möjlighet att möta föränderliga förutsättningar och behov. Skolans arbetsprocesser och resursfördelning bör utformas för att gynna organisatoriska möjligheter att ompröva och utveckla undervisning och stödinsatser utifrån de behov som uppstår. En gemensam analys av skolans utredningar av en elevs behov av särskilt stöd, åtgärdsprogram och innehållet i extra anpassningar kan användas för att dra slutsatser om hur förebyggande och hälsofrämjande insatser kan utvecklas. Elevhälsoarbetet och arbetet med stödinsatser bör ingå som en del i det systematiska kvalitetsarbetet utifrån skolans hela uppdrag.

Ni kan inspireras av följande frågor i er dialog:

- Vad kan en flexibel organisation innebära för er?

- Vilka förutsättningar behöver rektor skapa för att möjliggöra en flexibel organisation?
- Hur kan skolans personal bidra till en flexibel organisation?
- Utifrån den information ni har om stödinsatsers form och innehåll:
- Vilka hinder ser ni i elevers lärande och mående som ni skulle kunna arbeta med i det förebyggande arbetet?
- Vilka faktorer ser ni som kan främja elevers lärande, utveckling och välbefinnande som ni skulle kunna arbeta hälsofrämjande med?
- Hur kommuniceras skolans behov till huvudmannen?

En gemensam vision

En gemensam vision som utgår från skolans hela uppdrag utgör en betydelsefull grund för att skapa en verksamhet som möter alla elevers olikheter utifrån varierande förutsättningar och behov. För att utveckla en gemensam värdegrund är det viktigt att uppmärksamma och föra dialog kring olika sätt att se på lärande, utveckling och välbefinnande men också kring olika uppfattningar om de normer och värderingar som genomsyrar er verksamhet.

Ni kan inspireras av följande frågor i er dialog:

- Finns det en gemensam riktning på er skolenhet eller i ert arbetslag? Är alla på väg åt samma håll? Hur vet ni det?
- Vad innebär ordet värdegrund för er? Hur skulle ni beskriva er värdegrund? Finns det en gemensam värdegrund?

- Vilka olika synsätt finns på lärande, utveckling och välbefinnande i er verksamhet? Hur ser ni på elevers olikheter och hur pratar ni om elevers olikheter?
- Hur ser ni på skolsvårigheter? Finns det olika synsätt? Vilka konsekvenser kan olika synsätt få för val av undervisning och stödinsatser?
- Hur påverkar olika synsätt och värderingar det kollegiala samarbetet?
- Hur visar ni stolthet och uppskattning för era elever och för varandra i vardagen? Hur märks det i det dagliga arbetet att ni har höga och positiva förväntningar på era elever och varandra som kollegor?